

Latent tuberkulos – nya strategier för screening och behandling på Karolinska Stockholm

Gabrielle Fröberg

Överläkare, Post-Doc

Infektionskliniken

Karolinska Universitetssjukhuset

gabrielle.froberg@sll.se

Behandling av latent tuberkulos med veckovis INH/Rifapentin

Gabrielle Fröberg

Överläkare, Post-Doc

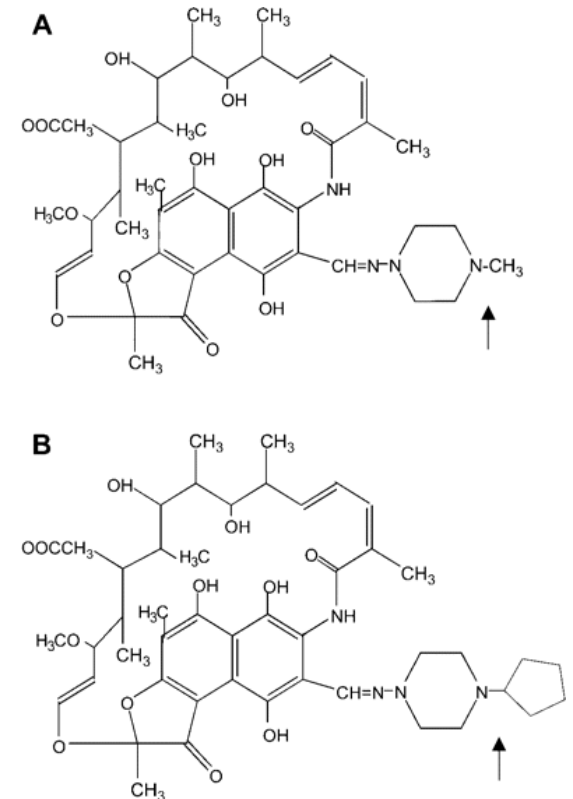
Infektionskliniken Karolinska Universitetssjukhuset

gabrielle.froberg@sll.se

Rifapentin (Priftin®, Sanofi)

- Liksom andra rifamyciner hämmar rifapentin bakteriens RNA-syntes.
- Metaboliseras i levern till den aktiva metaboliten 25-O-desacetylrifapentin.
- MIC ca 0.02 µg/mL hos känsliga TB-stammar (liknande rifampicin).
- Fet föda ökar upptaget med ca 50%.
- Rifapentin:
  - toppkoncentration efter 5-6 tim
  - halveringstid 13-14 tim (rifampicin 2-3 tim)
- Desacetylrifapentin:
  - toppkoncentration efter 14-18 tim,
  - halveringstid 14-24 tim
- Resistens associerat med mutation i RNA polymerase genen (*rpoB*) innebär korsresistens med andra rifamyciner.
- Godkänt på licens av Läkemedelsverket i Sverige

Chemical structures of rifampin (A) and rifapentine (B). A methyl group in rifampicin is substituted for a cyclopentyl group to yield rifapentine.

INH/Rifapentin 3mån (3HP)

INH (tabl Tibinide 300mg)

- Vuxna och barn 15mg/kg
- Max 900mg

Rifapentin (tabl Priftin 150mg)

- 10-15kg   300mg
- 15-25kg   450mg
- 25-35kg   600mg
- 35-50kg   750mg
- ≥ 50 kg   900mg
- Max 900mg

Skyddseffekt och följsamhet med 3HP vs 9H

- INH/Rifapentin 3 mån (3HP) jämfört med INH 9 mån (9H)
ATBI inom 3år: 3HP 0,19% vs 9H 0,43%
Completion rate: 3HP 82% vs 9H 69%
NEJM. 2011; 365: 2155-66
  - Gäller även för barn 2-17 år:
ATBI inom 3år: 3HP 0% vs 9H 0,74%
Completion rate: 3HP 88% vs 9H 80%
JAMA 2015
-

Biverkningar

- The Prevent study (n=7552 personer):
Biverkningar: 3HP 138/3893 (3.5%) vs 9H 15/3659 (0.4%) (p < .001)
Med 3HP upplevde:
87 (63%) influensasymptom
23 (17%) utslag.
13 (0.3%) allvarliga biverkningar, såsom blodtrycksfall/yrsel och syncope. Inga dödsfall rapporterades.
Mediantid till symptomdebut var 3 doser och 4 timmar efter intag.
Mediantid till regress var 24 timmar.
CID 2015;61:527-535
  - Lätt leverpåverkan ASAT/ALAT <3:
3HP 0,4% vs 9H 2,7%
NEJM. 2011; 365: 2155-66
-

Introduktion av 3HP på Karolinska Stockholm

- Första patienten startade 150220.
  - Totalt 30 patienter startat behandling
  - Friska
  - Medelålder 23.8 år (17 – 44 år)
  - Ursprung:
    - Somalia (n=10),
    - Eritrea (n=7),
    - Afghanistan (n=3),
    - Kongo (n=3),
    - Sverige (n=3)
    - Övrigt (n=4).
  - Behandlingsindikation:
    - Asylsökande/nyanländ (n=25)
    - Kontakt till smittsam TB (n=5)
-

Administrering och kontroller

- Administrering:
  - DOT via TB-mottagningens sjuksköterskor 1 ggr/v i totalt 12 veckor
  - Intas tillsammans med fet näringsdryck eller smörgås.
- Kontroller:
  - Innan start: vikt, blodstatus, elstatus, leverstatus
  - Varje administrationstillfälle: Biverkningar
  - Varannat administrationstillfälle (2ggr/mån): vikt, leverstatus
  - Alla kontrolluppgifter registreras av TB-sjuksköterska i DOT-protokollet.

Screening av tuberkulos hos gravida kvinnor i SLL 2016

Gabrielle Fröberg

Överläkare, Post-Doc

Infektionskliniken Karolinska Universitetssjukhuset

gabrielle.froberg@sll.se

Bakgrund

- Graviditet innebär i sig en relativ immunosuppression och tolerans mot fetala antigener. En nedreglering av T-helper cell type 1 (Th1) svaret innebär lägre nivåer av ex IFN γ och TNF α och därmed en ökad risk att aktivera en latent tbc.

Kidd 2003; Yip 2006.

- Immune response constitution syndrome (IRS):
Det lägre immunsvaret innebär att tbc-symptomen kan vara diffusa och svårtolkade, eller i vissa fall saknas, fram till förlossningen då ett återställt Th1 svar kan leda till en snabbt påkommen klinisk tbc.

Cheng 2003; Singh 2007

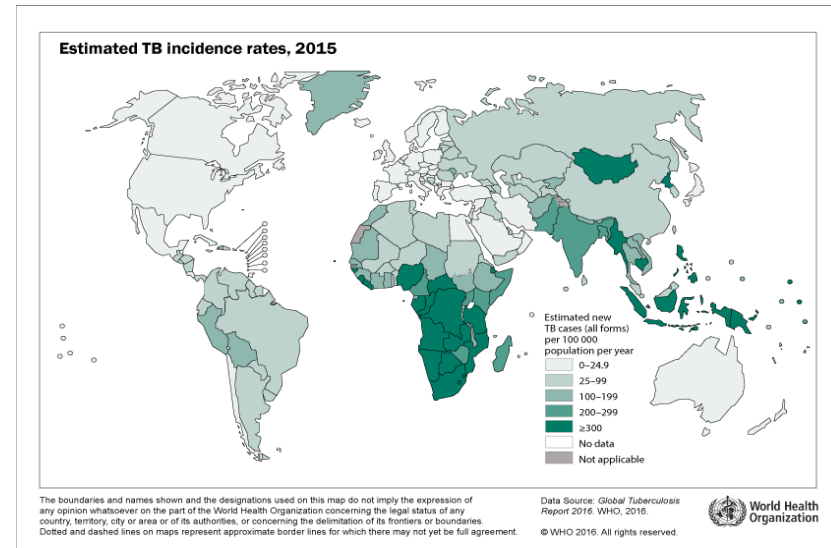
- Risken för komplikationer är ökad liksom risken för prematuritet, perinatal dödlighet och neonatal morbiditet hos barnet.

Loto 12; Mathad 2012; Zenner 2012; Bates 2015; Malhame 2016; Sobhy 2017, Lamb 2017.

Nytt screeningprogram för latent tbc hos gravida kvinnor i Stockholm 2016

- Socialstyrelsen rekommenderar tbc-screening av gravida kvinnor från hög-incidens länder ($\geq 100/100000$ invånare) eller tidigare exponering.
- Tbc-screening med Quantiferon introducerades i SLL 2016 i samarbete mellan
  - Smittskydd Stockholm, riktlinjer och koordinering
  - Mödravårdscentralerna, screening
  - Infektionskliniken Karolinska, specialistbedömning och behandling.

Mål

- Målet är att upptäcka smitta eller sjukdom i så god tid att fostret inte påverkas under graviditeten och att smitta inte överförs i samband med eller efter förlossningen. Dessutom kan kvinnan behandlas för en eventuell latent infektion och på det sättet inte heller riskera en senare aktivering.
- Enbart ca 50% av alla asylsökanden genomgår erbjuden hälsoundersökning inkl tbc-screening vid ankomst till Sverige. Tbc-screening inom mödrahälsovården kan vara ett sätt att nå kvinnor som annars inte brukar uppsöka hälso- och sjukvården.
- Gravida kvinnor som i samband med screeningen uppvisar symptom på aktiv tbc remitteras direkt till infektionskliniken Karolinska för akut handläggning.

Åtgärd vid positiv screening på MVC.

- **Quantiferon positivt svar $\geq 0,35$ IU/ml (gränsvärde 0,20-0,99 IU/ml).**

- **Åtgärd vid positivt svar:**
  1. Information till den gravida av MVC-läkare

  2. Remiss lungröntgen kontroll (frontal och sidobild, ofarligt under hela graviditeten). Om infiltrat på lungröntgen bör kontakt med tbc-mottagningen ske omgående.

  3. Remiss till Tbc-centrum Infektionskliniken, Karolinska Universitetssjukhuset i Solna eller i Huddinge för bedömning och ställningstagande till behandling.

Behandling av latent tbc hos gravid KS

- Rekommenderas till gravida kvinnor med positivt QFN test *och*
  - Anlänt till Sverige från högendemiskt land <10 år sedan *eller*
  - Besökt sitt hemland eller annat högendemiskt land >3 mån (sammanlagt) senaste 10 åren *eller*
  - Exponerad för person med känd smittsam tbc *eller*
  - Annan sjukdom såsom HIV, insulinbehandlad diabetes, dialyskrävande njursvikt, grav undervikt, silikos, lymfom/leukemi, annan malign sjukdom eller immunsuppression, gastrektomi, jejunioileal bypass *eller*
  - Patologisk lungröntgen med fibronodulära infiltrat (där aktiv tbc uteslutits).

Val av preparat

- I första hand väljs RIF
4 månader.
- I andra hand rekommenderas
INH+Pyridoxin 6-9 månader.
- Vid lunginfiltrat (där aktiv tbc utesluts)
väljs i första hand INH+pyridoxin
9 månader.
- INH+RPT 1ggr/v i 12 veckor kan ges
till icke ammande kvinnor.
- Vid nylig exposition för tbc startas
behandlingen redan under
graviditeten, annars startas
behandlingen så snart som möjligt
efter partus.

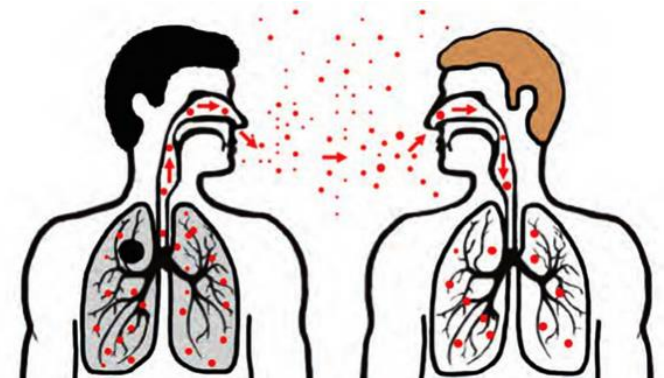
Behandling av latent tuberkulos efter kontakt med MDR-TB

Gabrielle Fröberg

Överläkare, Post-Doc

Infektionskliniken Karolinska Universitetssjukhuset

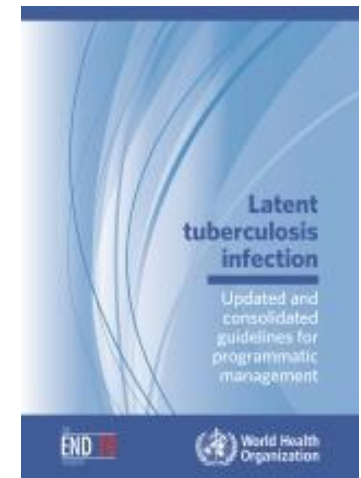
gabrielle.froberg@sll.se

Riktlinjer LTBI behandling efter kontakt med MDR-TB (WHO 2018)

- Främst hushållskontakter med ökad risk för aktiv TB ska behandlas ex barn/tonåringar, gravida/ammande och immunsupprimerade.
- Bara IGRA positiva ska behandlas.
- Immunsupprimerade HIV-patienter och små barn < 6 mån kan behandlas trots IGRA negativt.
- Uteslut aktiv TB med rtg pulm på alla.
- Behandlingen ska individualiseras efter typ av exposition, indexstammens resistensmönster och förväntade biverkningar.
- Kontaktpersonen ska följas upp två år efter senaste exposition oavsett LTBI behandling eller inte.

Behandlingsalternativ MDR-LTBI

Treatment	Estimated efficacy (%)	Estimated stop due to AE (%)	Estimated completion rate (%)	Estimated TB cases prevented (n)
No tx				0
PZA/FQ	90	66	31	134
PZA/EMB	62	25	75	223
FQ	62	8	81	241
FQ/EMB	76	1	79	288
FQ/ETA (n=12)	69	0	100	331

Systematic Review; Meta-analysis and Cost-effectiveness of Treatment of Latent Tuberculosis to Reduce Progression to Multidrug-Resistant Tuberculosis. Clin Infect Dis. 2017 Jun 15;64(12):1670-1677.

LTBI behandling med FQ 6m till hushållskontakter till MDR-TB resulterade i:

- minskad dödlighet
- färre nyinsjuknade i MDR-TB
- färre fall av FQ-resistent MDR-TB
- bättre "quality of life"
- betydande hälsoekonomiska besparingar

Fluoroquinolone Therapy for the Prevention of Multidrug-Resistant Tuberculosis in Contacts. A Cost-Effectiveness Analysis. Am J Respir Crit Care Med. 2015 Jul 15;192(2):229-37.

Behandling av MDR-LTBI på Karolinska

- Vuxna:
    - 4 st hushållskontakter, unga vuxna, FQ+EMB 6 mån
    - 1 st hushållskontakt efter amning, FQ, avbröt pga ledvärk
  - Barn:
    - 3 st barn (varav 1 nyförlöst) till gravid kvinna med MDR, FQ + högdos INH, illamående och INH togs bort
    - 6 st barn till MDR-TB föräldrar, FQ
-